

«Թեղուտ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2010թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

KPMG Armenia cjsc
 8th floor, Erebuni Plaza Business Center,
 26/1 Vazgen Sargsyan Street
 Yerevan 0010, Armenia

Քեյ-Փի-Էն-Ջի Արմենիա ՓԲԸ
 ԳԳ, Երևան, 0010
 Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
 «Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն,
 8-րդ հարկ

Telephone Գեղարխոս + 374 (10) 566 762
 Fax Ֆաքս + 374 (10) 566 762
 Internet Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Թեղուտ» ՓԲԸ
 Տնօրենների խորհրդին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Թեղուտ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2010թ., հաշվետու տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Դեկլարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար պատասխանատու է դեկլարությունը: Դեկլարությունը պատասխանատու նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը նրա կարծիքով թույլ կտա կազմել սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրեցինք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի համապատասխան պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ ֆինանսական հաշվետվությունների՝ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը, որպեսզի մշակի համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, դեկլարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների խելամուտության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր կարծիքի հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ., ինչպես նաև նրա գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան:

Հանգամանքների շեշտադրում

Առանց վերապահումով դրական կարծիք արտահայտելու՝ ուշադրություն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 2-ի (դ) կետին, որտեղ նշվում է, որ Ընկերությանն անհրաժեշտ է ֆինանսավորում իր ներկա գործառնություններն իրականացնելու, հանքը շահագործման նախապատրաստելու և ապագա գործունեության համար: Այս հանգամանքը, ծանոթագրություն 2-ի (դ) կետում ներկայացված այլ հիմնահարցերի հետ մեկտեղ, վկայում է էական անորոշության առկայության մասին, ինչը կարող է զգալի կասկածների տեղիք տալ գործունեությունն անընդհատության սկզբունքով շարունակելու Ընկերության կարողության վերաբերյալ:

Ս. Քոչարյան

Էնդրյու Քոչարյան
Տնօրեն

ICPMG Armenia

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
16 մայիսի 2011թ.

Ս. Քոչարյան

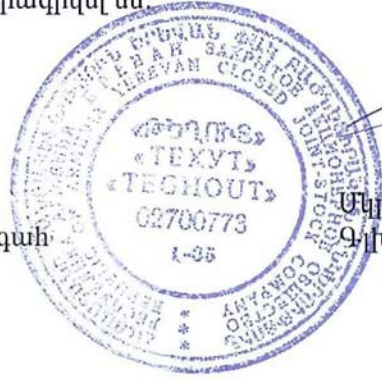

Տիգրան Գասպարյան
Աուդիտի բաժնի ղեկավար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2010թ.	2009թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	6	11,749,712	5,464,196
Ոչ նյութական ակտիվներ	7	81,611	83,094
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով	8	5,519,989	3,115,025
Փոխհատուցելի ԱԱՀ		1,301,744	657,888
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		18,653,056	9,320,203
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	10	315,291	142,654
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր		45,137	1,208
Կանխավճարներ		34,575	22,789
Կանխավճարված ֆինանսական ծախսեր		151,030	151,030
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		4,165	6,642
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		550,198	324,323
Ընդամենը ակտիվներ		19,203,254	9,644,526
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	11	3,100,100	3,100,100
Զբաղիված շահույթ		(202,815)	(113,917)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		2,897,285	2,986,183
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	12	15,918,123	6,423,820
Պահուստներ	13	33,738	48,286
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	14	237,643	116,354
Վճարվելիք այլ հարկեր		116,465	69,883
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		16,305,969	6,658,343
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		19,203,254	9,644,526

«Թեղուտ» ՓԲԸ
 Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2010թ.	2009թ.
Այլ եկամուտ		14,099	14,270
Վարչական ծախսեր		(71,107)	(50,962)
Այլ ծախսեր		(28,676)	(19,610)
Գործառնական գործունեության արդյունքները		(85,684)	(56,302)
Զուտ ֆինանսական (ծախսեր)/եկամուտներ		(3,214)	2,175
Վնաս մինչև շահութահարկով հարկումը		(88,898)	(54,127)
Շահութահարկի գծով ծախս	5	-	-
Վնասը և ընդամենը համապարփակ վնասը տարվա համար		(88,898)	(54,127)

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2011թ. մայիսի 16-ին և վերջինիս անունից ստորագրվել են:

Վարչի Մեջլուսյան
 Գործադիր վարչության նախագահ

Մկրտիչ Պետրոսյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 9-ից 36-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Թեղուտ» ՓԲԸ
 Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
 2010թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2009թ.	3,100,100	(59,790)	3,040,310
Ընդամենը համապարփակ վնասը տարվա համար			
Վնասը և ընդամենը համապարփակ վնասը տարվա համար	-	(54,127)	(54,127)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	3,100,100	(113,917)	2,986,183
Ընդամենը համապարփակ վնասը տարվա համար			
Վնասը և ընդամենը համապարփակ վնասը տարվա համար	-	(88,898)	(88,898)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	3,100,100	(202,815)	2,897,285

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 9-ից 36-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	2010թ.	2009թ.
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Հաճախորդներից ստացված դրամական միջոցներ	77,951	46,429
Մատակարարներին և աշխատակիցներին վճարված դրամական միջոցներ	(96,819)	(61,022)
Վճարված ԱԱՀ	(626,773)	(262,031)
Վճարված այլ հարկեր	(3,786)	(9,509)
Վճարված շահութահարկ	-	(439)
Գործառնական գործունեությանը օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(649,427)	(286,572)
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից	26,605	7,035
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում և կառուցում	(7,943,676)	(1,961,193)
Տրված կանխավճարների դիմաց մատակարարների կողմից վճարված գումարներ	-	904,178
Ներդրումային գործունեությանը օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(7,917,071)	(1,049,980)
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Մուտքեր փոխառություններից	9,452,020	1,920,300
Վճարված տոկոսներ	(887,999)	(578,000)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից	8,564,021	1,342,300
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/աճ	(2,477)	5,748
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հունվարի 1-ի դրությամբ	6,642	894
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,165	6,642

1 Ներածություն

(ա) Գործարար միջավայր

Հայաստանի գործարար միջավայր

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է միայն Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող ընկերությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(բ) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Թեղուտ» ՓԲԸ-ն («Ընկերություն») հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն: Ընկերությունը հիմնադրվել է 2006թ. մայիսին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է. Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Խանջյան փ. 19:

Ընկերության նախատեսված ապագա հիմնական գործունեությունն է հանդիսանում մոլիբդենի ու պղնձի խտանյութի արդյունահանումը, մշակումը և իրացումը: Ընկերությունն ունի Հայաստանի հյուսիսում գտնվող Թեղուտի մոլիբդենի և պղնձի հանքերի շահագործման լիցենզիա (տես ծանոթագրություն 16 (բ)): Ներկայումս Ընկերությունը ներգրավված է հանքարդյունաբերական գույքի զարգացման և հանքի տարածքում հարստացուցիչ գործարանի կառուցման աշխատանքներում:

Ընկերությունն ամբողջովին պատկանում է «Արմենիան Քափրը Փրոգրամ» ՓԲԸ-ին:

Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Վալերի Մեջլումյանը, ով իրավասու է կառավարել Ընկերության գործառնություններն իր սեփական հայեցողությամբ և իր շահերից ելնելով: Նա նաև մասնակցություններ ունի Ընկերությանը չպատկանող այլ ընկերություններում: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 18-ում:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը հանդիսանում է Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը և սույն ֆինանսական հաշվետվություններին ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Անընդհատության սկզբունք

Ընկերությունը գտնվում է Թեղուտի հանքավայրը շահագործման նախապատրաստելու փուլում և ի վիճակի չէ ստեղծել դրամական միջոցների դրական հոսքեր մինչև որ հանքավայրը չգործի և, այդ իսկ պատճառով, ամբողջովին կախված է արտաքին ֆինանսավորումից:

Ընկերությանը պահանջվում են զգալի ֆինանսական միջոցներ հանքավայրը շահագործման փուլին հասցնելու, պղնձի ու մոլիբդենի արտադրությունը սկսելու և ՀՀ կառավարության նկատմամբ ստանձնած պարտավորվածությունները կատարելու համար: Ղեկավարության գնահատմամբ հանքավայրը շահագործման նախապատրաստելու, գործարանը և այլ շինությունները կառուցելու համար կպահանջվի երկու տարի՝ սկսած հաշվետու ամսաթվից, իսկ խտանյութի արտադրությունը կսկսվի երրորդ տարում: Այսպիսով, Ընկերության ապագա գործառնությունների և ակտիվների փոխհատուցելիության, ներառյալ 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով կատարած 5,505,707 հազար դրամ գումարով կանխավճարների (2009թ-ին՝ 2,965,219 հազար դրամ) (տես՝ ծանոթագրություն 8), վրա էական ազդեցություն կունենան հանքավայրի շահագործման սկզբնական ներդրումային փուլի համար ֆինանսավորում ստանալու ժամկետները:

2010թ. ընթացքում Ընկերությունը կրել է 88,898 հազար դրամ գումարով վնաս (2009թ-ին՝ 54,127 հազար դրամ), Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները գերազանցում են ընթացիկ ակտիվները 15,755,771 հազար դրամով (2009թ-ին՝ 6,334,020 հազար դրամով), և Ընկերությունն ունի ներդրումների ու գնումների հետ կապված զգալի պարտավորվածություններ (տես՝ ծանոթագրություն 16):

2008թ. հունիսին Ընկերությունը ստորագրեց վարկային պայմանագիր «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ի (Ռուսաստանի Դաշնություն) հետ՝ 249,500 հազար ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով վարկային գծի համար (1 ԱՄՆ դոլարը = 363.44 դրամ՝ 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ): Հետագայում, իրացվելիության ճգնաժամը և մետաղի գների անկումը համաշխարհային շուկաներում 2008թ. երկրորդ կեսին հանգեցրին ֆինանսավորման դադարեցմանը: 2009թ. մարտից մետաղի գները սկսեցին վերականգնվել համաշխարհային շուկաներում: 2009թ-ին Ընկերությունը սկսեց բանակցություններ «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ի հետ 283,300 հազար ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով նոր վարկային պայմանագրի նոր հիմնական պայմանների շուրջ, որը պետք է փոխարինի բանկի հետ կնքած առաջին պայմանագիրը: Բանակցությունները շարունակվեցին 2010թ. ընթացքում, և «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ի Վարկային կոմիտեն տվեց ֆինանսավորման վերջին պայմանների հետ իր համաձայնությունը 2011թ. ապրիլի 20-ին: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթվի դրությամբ կողմերն աշխատում են վարկի ենթասահմանաչափի պայմանագրի և այլ իրավաբանական փաստաթղթերի վրա:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում որևէ ճշգրտում գործունեությունն անընդհատության սկզբունքով շարունակելու Ընկերության անկարողության հետ կապված, քանի որ դեկլարությունն ակնկալում է, որ նախորդ պարբերությունում նշված վարկային պայմանագիրը կստորագրվի 2011թ. հունիսին և «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ից ձեռք կբերվի բավարար ֆինանսավորում՝ հանքավայրի զարգացման փուլի աշխատանքները շարունակելու համար: Ավելին, Ընկերության վերջնական վերահսկող կողմն իր մտադրությունն է հայտնել անհրաժեշտության դեպքում Ընկերությանը տրամադրել ֆինանսական աջակցություն և ապահովել համապատասխան իրացվելիություն, որն անհրաժեշտ է ընթացիկ ծախսերն ու ֆինանսական պարտականությունները կատարելու համար:

(ե) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկլարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Այն ենթադրությունների և գնահատումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են հաջորդ ֆինանսական տարում էական ճշգրտման ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 2(դ) – անընդհատության սկզբունք
- Ծանոթագրություն 2(զ) – հանքաքարի պաշարներ
- Ծանոթագրություն 8 – ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով կատարած կանխավճարների փոխհատուցելիություն

(զ) Հանքաքարի պաշարներ

Թեղուտի հանքավայրի հանքաքարի առաջին գնահատումը կատարել է ԽՍՀՄ Պաշարների պետական կոմիտեն 1991թ-ին: Կոմիտեի գնահատմամբ հանքաքարի պաշարները կազմում էին շուրջ 454 միլիոն տոննա, որում պղնձի միջին բաղադրությունը կազմում էր 0.35%, իսկ մոլիբդենի միջին բաղադրությունը՝ 0.022%:

Հանքավայրի հանքաքարի ընդհանուր պաշարների մոտ 35%-ի գնահատումները վերագնահատվել են և հանքավայրի շահագործման առաջին փուլի պլանը մշակվել է 2008թ-ի կեսին՝ Strathcona Mineral Services Limited կողմից օգտակար հանածոների գնահատման և հաշվետվությունների ներկայացման միջազգային ստանդարտների համաձայն, որի արդյունքներն հետևյալն են (միլիոն տոննայով)՝ 135,8 տոննա - չափված (measured), 14.2 տոննա - ենթադրվող (indicated), 16.6 տոննա - նախնական գնահատված (inferred): Գնահատման և շահագործման պլանի առաջին փուլը ենթադրում է 113.6 տոննա հանքաքարի արդյունահանում մինչև 2022թ., որում պղնձի միջին բաղադրությունը կկազմի 0.33% և մոլիբդենի միջին բաղադրությունը՝ 0.011%: Հանքաքարի մնացած պաշարների համար պետք է մշակվեն գնահատման և շահագործման պլաններ, երբ շահագործման առաջին փուլը մոտենա իր ավարտին:

Հանքաքարի պաշարների քանակությունները գնահատելիս առկա են մի շարք անորոշություններ, ներառյալ Ընկերության վերահսկողության ներքո չգտնվող բազմաթիվ գործոններ: Հանքաքարի պաշարների գնահատումները հիմնված են հորատանցքների և այլ հանքանցքերի հանքաքարի նմուշներում բաղկացուցչի պարունակության ինժեներական գնահատումների վրա: Ի լրումն, որոշակի մետաղի շուկայական արժեքի նվազումը կարող է հանգեցնել նրան, որ միներալիզացիայի ցածր աստիճան ունեցող հանքաքարի որոշ պաշարներ կարող են դիտվել տնտեսապես ոչ նպատակահարմար հանքավայրի հետագա օգտագործման համար: Ավելին, գործունեության իրականացման և բնօգտագործման թույլտվությունների առկայությունը, գործառնական և կապիտալ ծախսերի փոփոխությունները և այլ գործոնները կարող են էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության հանքաքարի պաշարների գնահատումների վրա:

Ընկերությունը կիրառում է վերը նշված գնահատումները հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումն ու օգտակար ծառայության ժամկետները գնահատելու համար:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների նկատմամբ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության որոշ համեմատական տվյալներ վերադասակարգվել են հետևյալ կերպ.

- սույն ֆինանսական հաշվետվություններում 2009թ-ի տրված կանխավճարների դիմաց մատակարարներից ստացված 904,178 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցները գործառնական գործունեությունից վերադասակարգվել են ներդրումային գործունեության՝ գործառնության էության առավել ճշգրիտ արտացոլումն ապահովելու համար:
- սույն ֆինանսական հաշվետվություններում 2009թ-ի 578,000 հազար դրամ գումարով վճարված տոկոսները ներդրումային գործունեությունից վերադասակարգվել են ֆինանսավորման գործունեության՝ ընթացիկ տարվա ներկայացման հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

(ա) Արտարժույթ

(i) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքների օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային միավորների գծով արտարժույթով իրականացված գործարքներից շահույթը կամ վնասը հանդիսանում է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույթով և ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարումներով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի ու արտարժույթով արտահայտված և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ամորտիզացված արժեքի տարբերությունը:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային միավորները փոխարկվում են գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացած տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերը, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, վարկերը և փոխառությունները, առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

Ընկերությունը վարկերը և դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչում է դրանց առաջացման օրը: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում առք ու վաճառքի օրը, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքները, այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Մասնակցությունը փոխանցված ակտիվում, որն առաջացել կամ պահպանվել է Ընկերության կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, եթե Ընկերությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ընկերությունը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները դասում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դասին:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում: Այս ակտիվների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր դասակարգը ներառում է ակտիվների հետևյալ դասերը՝ առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերը ու դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում դրամական միջոցների մնացորդները և ցայահանջ ավանդները:

(ii) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում առք ու վաճառքի օրը, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, եթե Ընկերությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ընկերությունը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգում է այլ ֆինանսական պարտավորությունների դասին: Այս ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ հանած գործարքին ուղղակիորեն վերագրելի բոլոր ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(iii) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազում՝ առանց հաշվի առնելու հարկային հետևանքները:

(գ) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսերը, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսերը, տեղանքի վերականգնման ծախսերը, ինչպես նաև կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Ձեռք բերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում է՝ համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում է գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտներ/այլ ծախսեր» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Հանքարդյունաբերական գույք

Հանքարդյունաբերական գույքը ներկայացվում է որպես հիմնական միջոցների առանձին դաս: Հանքարդյունաբերական գույքի սկզբնական արժեքն իրենից ներկայացնում է հանքավայրի տարածքին ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները և ներառում է հետագոտման, տեղանքի վերականգնման, մակաբացման և հանքաքարի արդյունահանման նախապատրաստման աշխատանքների գծով ծախսումները:

(iv) Մաշվածություն

Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը: Առանձին ակտիվների էական բաղկացուցիչները գնահատվում են, և եթե բաղկացուցչի օգտակար ծառայության ժամկետը տարբերվում է ակտիվի մնացած մասերի օգտակար ծառայության ժամկետից, ապա այդ բաղկացուցչի մաշվածությունն առանձին է հաշվարկվում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- արտադրական սարքավորումներ 5 - 10 տարի
- հող, շենքեր և կառույցներ 20 - 50 տարի
- փոխադրամիջոցներ 5 - 10 տարի
- այլ 5 - 10 տարի

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(դ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Դանաչում և չափում

Ընկերության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ Ընկերության ներսում ստեղծված գույվիլը և ֆիրմային անվանումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի կամ այլ փոխարինող գումարի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- լիցենզիաներ լիցենզիայի գործողության ժամկետ
- այլ ոչ նյութական ակտիվներ 5-10 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(ե) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է «առաջին մուտք, առաջին ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսերը, արտադրական կամ փոխարկման ծախսերը և դրանք ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսեր: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

(գ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը, որը չի չափվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե անկողմնակալ վկայությունը ցույց է տալիս, որ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել կորստի դեպք, և այդ կորստի դեպքը բացասական ազդեցություն է ունեցել տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապագա գնահատված դրամական հոսքերի վրա, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտականությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը պարտապանի կողմից, Ընկերությանը վճարվելիք գումարի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, պարտապանի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, կազմակերպության փոխառուների կամ թողարկողների վճարումների կարգավիճակի բացասական փոփոխությունները, տնտեսական պայմանները, որոնք կապված են ստանձնած պարտականությունների չկատարման հետ:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Ընկերությունը վարկերը և դեբիտորական պարտքերը դիտարկում է արժեզրկման վկայության անհատական և հավաքական հիմունքներով: Բոլոր առանձին վերցված նշանակալի վարկերը և դեբիտորական պարտքերը գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից՝ անհատական հիմունքով: Եթե բոլոր առանձին վերցված նշանակալի վարկերի և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման առանձին վկայություն չի հայտնաբերվում, ապա դրանք գնահատվում են հավաքական հիմունքով՝ տեղի ունեցած, սակայն չբացահայտված արժեզրկման վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն, գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից հավաքական հիմունքով՝ խմբավորելով ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերը և դեբիտորական պարտքերը:

Հավաքական արժեզրկումը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկում է պարտականությունների չկատարման նախկինում առկա միտումները, մարումների ժամկետները, կրած վնասի գումարը, որոնք ճշգրտվում են հաշվի առնելով ղեկավարության դատողությունները, թե արդյոք ներկա տնտեսական և վարկավորման պայմանները թույլ են տալիս, որպեսզի փաստացի վնասը ավել կամ պակաս լինի նախկինում առկա միտումներով առաջարկվողներից:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկումից կորուստը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Կորստի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ պահուստային հաշվում՝ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դիմաց: Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել արժեզրկված ակտիվի գծով տոկոսները զեղչի վերականգնման միջոցով: Եթե հետագայում տեղի ունեցած դեպքը հանգեցնում է արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցման, ապա արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցումը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերության ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը: Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Կորպորատիվ ակտիվները բաշխվում են դրամաստեղծ միավորներին խելամիտ և հետևողական հիմունքով և ստուգվում են արժեզրկման տեսանկյունից, որպես այն դրամաստեղծ միավորի արժեզրկման ստուգման մաս, որին բաշխվում է տվյալ կորպորատիվ ակտիվը:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները նվազեցնում են դրամաստեղծ միավորի (դրամաստեղծ միավորների խմբի) կազմի մեջ մտող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները հավասարաչափ հիմունքով:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, առանց համապատասխան մաշվածության և անորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(ե) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելուց հետո: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար կամ շահույթի բաշխման պլաններ, եթե Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք կամ կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(ը) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում դրամի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Ջեղչի վերականգնումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

Տեղանքի վերականգնում

Ընկերության բնապահպանության քաղաքականության և կիրառելի օրենսդրական պահանջների համաձայն տեղանքի վերականգնման ու ծառատունկի գծով ճանաչվում է պահուստ բաց հանքավայրի շահագործման, հանքաքարի թափոնների կուտակման, ենթակառուցվածքների և հանքի տարածքում պոչամբարի ու գործարանի կառուցման հետ կապված: Համապատասխան ակտիվը ճանաչվում է հիմնական միջոցներում:

Տեղանքի վերականգնման ապագա գնահատված ծախսերը վերանայվում են տարեկան կտրվածքով և փոփոխվում են ըստ անհրաժեշտության: Ապագա գնահատված ծախսերի, վերականգնման ժամկետների կամ կիրառվող գեղչի դրույքի փոփոխություններն ավելացվում կամ նվազեցվում են համապատասխան ակտիվի սկզբնական արժեքից:

(թ) Հասույթ

(i) Վաճառված ապրանքներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ առանց վերադարձումների, առևտրային գեղչերի և իջեցումների: Հասույթը ճանաչվում է համոզիչ վկայության առկայության դեպքում՝ սովորաբար վաճառքի իրագործված պայմանագրի տեսքով, համաձայն որի գնորդին են փոխանցվել ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը, հատուցման ստացումը հավանական է, հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված ծախսերը ու ապրանքների հնարավոր վերադարձը, չի դիտվում շարունակական մասնակցություն ապրանքների կառավարմանը և հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը: Եթե գոյություն ունի հավանականություն, որ կտրամադրվեն գեղչեր և գումարը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել, ապա գեղչը ճանաչվում է որպես հասույթի նվազեցում՝ վաճառքի ճանաչման պահին:

(ii) Ծառայություններ

Մատուցված ծառայություններից ստացված հասույթը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտման աստիճանի չափով: Գործարքի ավարտման աստիճանը գնահատվում է կատարված աշխատանքի ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա:

(ժ) Այլ ծախսեր

Վարձակալության գծով վճարներ

Գործառնական վարձակալության գծով կատարված վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալության գծով ստացված խրախուսիչ գումարները ճանաչվում են որպես վարձակալության գծով կատարած ընդհանուր վճարների բաղկացուցիչ մաս՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

Պայմանական վարձակալական վճարները հաշվառվում են վերանայելով նվազագույն վարձակալական վճարները վարձակալության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, երբ պայմանականության հանգամանքն այլևս առկա չէ և հաստատվել է վարձակալության գծով ճշգրտումը:

(ի) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Ֆինանսական եկամուտը ներառում է ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից ստացված շահույթը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հաշվեգրվելուն պես՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական ծախսերը ներառում են փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսերը, պահուստների գծով զեղչի վերականգնումը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած վնասը և ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները (բացառությամբ առևտրական դեբիտորական պարտքերը):

Փոխառության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի չեն որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս՝ կախված այն հանգամանքից, թե արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունների շարժը զուտ օգուտ է, թե զուտ վնաս:

(լ) Ըստիքահարկ

Ըստիքահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

Ընթացիկ հարկը տարվա ըստիքահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների

սկզբնական ճանաչման հետ կապված՝ այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Ընկերությունը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

(Խ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, այդ ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Ընկերության գործունեության վրա: Ընկերությունը մտադիր է ընդունել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

- Վերանայված ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» (2010թ.) ստանդարտը ներկայացնում է կապակցված կողմերի հետ գործարքների և դրանց մնացորդների բացահայտման հիմնական պահանջների հետ կապված բացառություն՝ ներառյալ պարտավորվածությունները, կառավարության հետ առնչություն ունեցող կազմակերպությունների համար: Ի լրումն, ստանդարտը վերանայվել է ներկայացման որոշ պահանջներ հեշտացնելու նպատակով, որոնք նախկինում փոխադարձաբար համաչափ չէին: Վերանայված ստանդարտը պետք է կիրառվի հետադարձ հիմունքով 2011թ. հունվարի 1-ին կամ դրան հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը դեռևս չի որոշել այս փոփոխության հնարավոր ազդեցությունը:
- ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը կգործի 2013թ. հունվարի 1-ից և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Նոր ստանդարտը կիրապարակվի մի քանի փուլերով, և կփոխարինի ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտը: ՖՀՄՍ 9-ի առաջին մասը, որը վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվեց 2009թ. նոյեմբերին: Երկրորդ մասը, որը վերաբերում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվեց 2010թ. հոկտեմբերին: Ակնկալվում է, որ ստանդարտի մնացած մասերը կիրապարակվեն 2011թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում: Ընկերությունն ընդունում է, որ նոր ստանդարտը նախատեսում է բազմաթիվ փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների հաշվառման համար և հավանական է, որ

Էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Այս փոփոխությունների ազդեցությունը կվերլուծվի ստանդարտի հաջորդ փուլերի հրապարակմանը զուգընթաց: Ընկերությունը մտադիր չէ ընդունել այս ստանդարտը նախատեսվածից շուտ:

- Բազմաթիվ *«ՖՀՄՄ-ների կատարելագործումները»* կդիտարկվեն առանձին ստանդարտների կտրվածքով: Բոլոր փոփոխությունները, որոնք հանգեցնում են ներկայացման, ճանաչման կամ չափման հետ կապված հաշվառման փոփոխությունների, ուժի մեջ կմտնեն 2011թ. հունվարի 1-ից ոչ շուտ: Ընկերությունը դեռևս չի վերլուծել այս կատարելագործումների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա:

4 Իրական արժեքի որոշում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի որոշում ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար: Իրական արժեքները որոշվել են չափման և բացահայտման նպատակով՝ հիմք ընդունելով ստորև ներկայացված մեթոդները: Կիրառելիության դեպքում, իրական արժեքների որոշման ժամանակ կատարած ենթադրությունների մասին լրացուցիչ տեղեկատվությունը բացահայտվում է ակտիվին կամ պարտավորությանը վերաբերող ծանոթագրությունում:

(ա) Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի իրական արժեքը գնահատվում է որպես հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործող շուկայական տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ապագա հոսքերի ներկա արժեք: Իրական արժեքը որոշվում է բացահայտման նպատակների համար:

(բ) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Իրական արժեքը, որը որոշվում է բացահայտման նպատակների համար, հաշվարկվում է հիմք ընդունելով մայր գումարի և տոկոսագումարների գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի ներկա արժեքը՝ գեղջված հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործող շուկայական տոկոսադրույքով:

5 Շահութահարկի գծով ծախս

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառվող 20% դրույքով:

հազ. դրամ	2010թ.	2009թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	-	-
	-	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	28,013	(143,168)
Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվների փոփոխություն	(28,013)	143,168
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	-	-

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2010թ.		2009թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Վնաս մինչև շահութահարկով հարկումը	(88,898)	100	(54,127)	100
Շահութահարկի հաշվարկ կիրառելի հարկային դրույքով	(17,780)	20	(10,825)	20
Չնվազեցվող ծախսեր	8,313	(9)	5,768	(11)
Կանխավճարների գծով արտարժույթային տարբերություններ Ընկերության հարկային հաշվառման մեջ	37,480	(42)	(138,111)	255
Չճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն	(37,480)	42	138,111	(255)
Ընթացիկ տարվա վնաս, որի գծով հետաձգված հարկային ակտիվ չի ճանաչվել	9,467	(11)	5,057	(9)
	-	-	-	-

6 Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Արտադրական սարքավորումներ	Հող, շենքեր և կառույցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ	Հանքարդյունաբերական գույք	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2009թ.	1,837,756	1,426,961	164,424	93,128	-	3,522,269
Ավելացումներ	800,004	1,273,080	12,265	60,292	-	2,145,641
Օտարումներ	(1,911)	-	-	(3,285)	-	(5,196)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	<u>2,635,849</u>	<u>2,700,041</u>	<u>176,689</u>	<u>150,135</u>	<u>-</u>	<u>5,662,714</u>
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2010թ.	2,635,849	2,700,041	176,689	150,135	-	5,662,714
Ավելացումներ	2,257,692	3,852,087	18,103	223,195	274,569	6,625,646
Օտարումներ	(25,895)	(25,942)	-	(2,759)	-	(54,596)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	<u>4,867,646</u>	<u>6,526,186</u>	<u>194,792</u>	<u>370,571</u>	<u>274,569</u>	<u>12,233,764</u>
Մաշվածություն						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2009թ.	48,542	1,170	6,606	3,660	-	59,978
Տարվա մաշվածությունը	105,753	4,039	13,318	16,876	-	139,986
Օտարումներ	(240)	-	-	(1,206)	-	(1,446)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	<u>154,055</u>	<u>5,209</u>	<u>19,924</u>	<u>19,330</u>	<u>-</u>	<u>198,518</u>
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2010թ.	154,055	5,209	19,924	19,330	-	198,518
Տարվա մաշվածությունը	220,805	5,828	15,612	45,549	-	287,794
Օտարումներ	(1,349)	(11)	-	(900)	-	(2,260)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	<u>373,511</u>	<u>11,026</u>	<u>35,536</u>	<u>63,979</u>	<u>-</u>	<u>484,052</u>
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 1 հունվարի 2009թ.	<u>1,789,214</u>	<u>1,425,791</u>	<u>157,818</u>	<u>89,468</u>	<u>-</u>	<u>3,462,291</u>
Առ 31 դեկտեմբերի 2009թ.	<u>2,481,794</u>	<u>2,694,832</u>	<u>156,765</u>	<u>130,805</u>	<u>-</u>	<u>5,464,196</u>
Առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	<u>4,494,135</u>	<u>6,515,160</u>	<u>159,256</u>	<u>306,592</u>	<u>274,569</u>	<u>11,749,712</u>

2010թ-ին Ընկերության կողմից փոխառությունների գծով 930,282 հազար դրամ գումարով կրած բոլոր ծախսերը ներառվել են հիմնական միջոցների ավելացումների կազմում 2010թ-ին (2009թ-ին՝ 460,356 հազար դրամ): 287,794 հազար դրամ գումարով մաշվածության ծախսը կապիտալացվել է հիմնական միջոցներին 2010թ-ին (2009թ-ին՝ 139,986 հազար դրամ):

7 Ոչ նյութական ակտիվներ

2007թ. հոկտեմբերին Ընկերության մայր ընկերությունը Լիցենզավորման պայմանագիր է կնքել Հայաստանի Հանրապետության Առևտրի ու տնտեսական զարգացման նախարարության և Բնապահպանության նախարարության հետ (Իրավասու մարմիններ): Լիցենզավորման պայմանագրի համաձայն Իրավասու մարմինները մայր ընկերությանն են փոխանցել Թեղուտի պղնձա-մոլիբդենային հանքավայրի 105 միլիոն տոննա չափով պաշարների (տարեկան 7 տոննա) վերահսկման և շահագործման իրավունքը մինչև 2026թ.: 2008թ. ապրիլի 11-ին մայր ընկերությունը 70,000 հազար դրամ արժեքով Ընկերությանն է փոխանցել Թեղուտի պղնձա-մոլիբդենային հանքավայրի վերահսկման և շահագործման, ինչպես նաև Լիցենզավորման պայմանագրով նախատեսված մյուս բոլոր իրավունքներն ու պարտականությունները:

8 Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով

Աղացի գնման համար 5,505,707 հազար դրամ գումարով (2009թ-ին՝ 2,965,219 հազար դրամ) կատարած կանխավճարը (տես՝ ծանոթագրություն 16(ա)) ներառվել է ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով կատարած կանխավճարների կազմում: Համաձայն պայմանագրի աղացի տրամադրման վերջնական ժամկետը 2011թ-ն է: Առք ու վաճառքի պայմանագրի պայմանների համաձայն Ընկերությունը կարող է հետ չստանալ կատարած կանխավճարի զգալի մասը, եթե ի վիճակի չլինի շարունակել վճարումներն ըստ սկզբնական պայմանագրի պայմանների, ինչը կախված է ֆինանսավորման ձեռքբերումից: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կանխավճարի գծով արժեզրկում չի ճանաչվել, քանի որ դեկավարությունն ակնկալում է ստանալ ֆինանսավորում «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ից և շարունակել առք ու վաճառքի պայմանագրով ստանձնած պարտականությունների կատարումը:

9 Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել հետևյալ հոդվածների գծով.

հազ. դրամ	2010թ.	2009թ.
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով	100,631	138,111
Հարկային վնասներ	14,524	5,057
	115,155	143,168

Հարկային վնասները ենթակա են մարման 2014-2015թթ.: Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն: Այս հոդվածների գծով հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել, քանի որ անորոշ է, թե արդյոք առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց Ընկերությունը կկարողանա իրացնել այդ հոդվածներից ստացված օգուտը:

10 Պաշարներ

հազ. դրամ	2010թ.	2009թ.
Պահեստամասեր	125,180	31,829
Վառելիք	22,540	8,665
Այլ նյութեր	167,571	102,160
	315,291	142,654

11 Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

<i>Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ տեղեկատվություն նշված չէ</i>	Սովորական բաժնետոմսեր	
	2010թ.	2009թ.
Հայտարարված բաժնետոմսեր		
Անվանական արժեք	1,000 դրամ	1,000 դրամ
Թողարկում հունվարի 1-ի դրությամբ	3,100,100	3,100,100
Թողարկում դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, անբողջովին վճարված	3,100,100	3,100,100

Սովորական բաժնետոմսեր

Բոլոր բաժնետոմսերը դասվում են հավասարազոր կերպով Ընկերության մնացորդային ակտիվների գծով:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս - մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված չբաշխված շահույթի մնացորդով: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի բաշխման ենթակա պահուստներ (2009թ-ին՝ նման պահուստներ չեն եղել):

12 Վարկեր և փոխառություններ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ընկերության ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ում:

Ստորև ներկայացված են գործող վարկերի համար պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2010թ.		31 դեկտեմբերի 2009թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գ-րավով չապահովված վարկ մայր ընկերությունից	ՀՀ դրամ	9%	2011թ.	15,918,123	15,918,123	-	-
Գ-րավով չապահովված վարկ մայր ընկերությունից	ՀՀ դրամ	9%	2010թ.	-	-	6,423,820	6,423,820
				15,918,123	15,918,123	6,423,820	6,423,820

13 Պահուստներ

հազ. դրամ	Անտառների վերականգնում
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2010թ.	48,286
Տարվա ընթացքում պահուստներին կատարած մասհանումներ	28,614
Տարվա ընթացքում օգտագործված պահուստներ	(43,162)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2010թ.	33,738
<i>Ոչ ընթացիկ</i>	-
<i>Ընթացիկ</i>	33,738
	33,738

Անտառների վերականգնում

2008թ-ին ընկերությունը համաձայնության է եկել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ և համաձայնեցրել է ծառատունկի ժամկետները, որոնք պետք է փոխարինեն հանքավայրի շահագործման նախապատրաստական աշխատանքների և գործարանի կառուցման ժամանակ կտրված ծառերն այլ տարածքներում: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իր պարտավորությունը գնահատելիս ընկերությունը դիտարկել է կտրված ծառերի ընդհանուր տարածքը, կտրված ծառերի և տնկման ենթակա ծառերի կառավարության հետ համաձայնեցված տարածքների հարաբերակցությունը, աշխատանքների համաձայնեցված ժամկետները և մոտավոր ծախսերը: Ծառատունկի տարածքի միավորի արժեքը գնահատելիս ընկերությունը դիտարկել է ծառատունկի համար կնքված պայմանագրերի փաստացի գները:

14 Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2010թ.	2009թ.
Ծառայությունների և ակտիվների ձեռքբերման համար վճարվելիք գումարներ	157,818	69,333
Վճարվելիք աշխատավարձ	61,055	31,340
Այլ վճարվելիք գումարներ	18,770	15,681
	237,643	116,354

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված Ընկերության ենթարկվածությունն արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ում:

15 Ֆինանսական գործիքներ և ռիսկերի կառավարում

(ա) Անփոփ ներկայացում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- վարկային ռիսկ
- իրացվելիության ռիսկ
- շուկայական ռիսկ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերը նշված յուրաքանչյուր ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության մասին, ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Ընկերության նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները, ինչպես նաև կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված են վերը նշված ռիսկերին վերաբերող թվային բացահայտումները:

Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատվություն է կրում Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակներն ու դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանները և Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների, կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում կունենան իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(բ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ պատվիրատուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Ընկերության նկատմամբ: Վարկային ռիսկն առաջանում է հիմնականում պատվիրատուներից ստացման ենթակա դեբիտորական պարտքերի գծով:

(i) Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ֆինանսական ակտիվները, որոնց հետ կապված կարող է առաջանալ վարկային ռիսկ, հիմնականում ներառում են առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերը, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները: Ընկերությունում կիրառվում են ընթացակարգեր, որոնք ապահովում են, որպեսզի ծառայությունները մատուցվեն համապատասխան վարկային պատմություն ունեցող հաճախորդներին, ինչը պարզվում է իրագրել կողմերին ուղղված հարցումների միջոցով:

Ընկերությունը ձևավորում է արժեզրկման գծով պահուստ, որն իրենից ներկայացնում է առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով կրած վնասների Ընկերության գնահատականը: Այս պահուստի հիմնական տարրը հատուկ վնասն է, որը վերաբերում է անհատական հիմունքով ռիսկի զգալի գործոն պարունակող պարտքերին:

Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստային հաշիվները օգտագործվում են արժեզրկումից կորուստները գրանցելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունը համոզվում է, որ պարտքի վերադարձը հնարավոր չէ: Այդ դեպքերում գումարները գրանցվում են որպես անվերականգնելի և դուրս են գրվում ուղղակիորեն ֆինանսական ակտիվից:

(ii) Ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է վարկային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը: Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը:

<i>Չարժեզրկված կամ ոչ ժամկետանց</i>	Հաշվեկշռային արժեք	
	2010թ.	2009թ.
հազ. դրամ		
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	45,137	1,208
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,165	6,642
	49,302	7,850

(գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման մոտեցումն է մշտապես ապահովել հնարավորինս բավարար իրացվելիություն պահանջվող ժամկետներում պարտավորությունները մարելու համար՝ թե սովորական, թե արտասովոր պայմաններում՝ առանց անընդունելի վնասների հանգեցնելու կամ Ընկերության համբավը վտանգի ենթարկելու:

Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունների (փոխառությունների) մեծամասնությունը վերաբերում է կապակցված կողմերին, այդ իսկ պատճառով, դեկավարությունը գտնում է, որ դա Ընկերությանն ապահովում է բավարար ճկունությամբ՝ պարտավորությունների մարման ժամկետների տեսանկյունից և, արդյունքում, Ընկերությունը չի պահում դրամական միջոցների մնացորդների էական ավելցուկ:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը, ներառյալ տոկոսների հաշվարկված վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության: Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

2010թ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային գումար	Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր	0-6 ամիս	6-12 ամիս
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	15,918,123	17,334,382	706,179	16,628,203
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	237,643	237,643	237,643	-
	16,155,766	17,572,025	943,822	16,628,203

2009թ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային գումար	Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր	0-6 ամիս	6-12 ամիս
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	6,423,820	6,995,630	292,187	6,703,443
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	116,354	116,354	116,354	-
	6,540,174	7,111,984	408,541	6,703,443

«ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ից ակնկալվող վարկը (տես՝ ծանոթագրություն 2(դ)) հիմնականում նախատեսված է հանքավայրը և արտադրական միջոցները շահագործման նախապատրաստելու համար, բացի այդ, դրա մի մասն ակնկալվում է օգտագործել մայր ընկերությունից ստացված վարկը վերաֆինանսավորելու նպատակով:

(դ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Ընկերության եկամտի կամ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, ներառյալ փոխարժեքի դրույքների և տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

(i) Արտաբժույթի ռիսկ

Արտաբժույթի ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը կապված է ԱՄՆ դոլարով արտահայտված գումարների գծով պարտավորվածությունների հետ (տես՝ ծանոթագրություն 16(ա))։ 2010թ. և 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված էական ֆինանսական գործիքներ։

(ii) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով վերջիններիս իրական արժեքը (ֆիքսված դրույքով պարտք) կամ դրանց գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը (փոփոխական դրույքով պարտք)։ Դեկավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածության չափը որոշող պաշտոնական քաղաքականություն։ Այնուամենայնիվ, նոր վարկ կամ փոխառություն վերցնելիս ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա՝ մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքներ կիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշում կայացնելիս։

Կառուցվածքը

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները՝ տոկոսադրույքի կտրվածքով։

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2010թ.	2009թ.
Ֆիքսված դրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	15,918,123	6,423,820

Ընկերությունը չի հաշվառում շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող կամ վաճառքի համար մատչելի ֆիքսված դրույքով գործիքներ։ Այս իսկ պատճառով, տոկոսադրույքների փոփոխությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ազդեցություն չի ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա։

(ե) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգումներ և իրական արժեք

Իրական արժեքի և հաշվեկշռային արժեքի համեմատություն

Ստորև ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները՝ հաշվեկշռային արժեքների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Այլ ֆինանսական պարտավորություն	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
31 դեկտեմբերի 2010թ.				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,165	-	4,165	4,165
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	45,137	-	45,137	45,137
	49,302	-	49,302	49,302
Վարկեր և փոխառություններ	-	15,918,123	15,918,123	15,918,123
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	237,643	237,643	237,643
	-	16,155,766	16,155,766	16,155,766
հազ. դրամ				
31 դեկտեմբերի 2009թ.				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,642	-	6,642	6,642
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	1,208	-	1,208	1,208
	7,850	-	7,850	7,850
Վարկեր և փոխառություններ	-	6,423,820	6,423,820	6,423,820
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	116,354	116,354	116,354
	-	6,540,174	6,540,174	6,540,174

Իրական արժեքի որոշման համար օգտագործված տոկոսադրույքներ

Դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի զեղչման համար (կիրառելիության դեպքում) օգտագործված տոկոսադրույքները հիմնվում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կառավարության արժեթղթերի եկատմաբերության կորի վրա՝ գումարած համապատասխան վարկային սպրեդը: Կիրառված տոկոսադրույքները հետևյալն են.

	2010թ.	2009թ.
Վարկեր և փոխառություններ	9%	9%

(զ) Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարումը կարգավորող ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն դեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու, ինչպես նաև շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել: Ընկերության նկատմամբ չեն գործում կապիտալի կառավարմանը վերաբերող արտաքին պահանջներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Ընկերության պարտքի և կապիտալի հարաբերակցությունը կազմում էր՝

հազ. դրամ	2010թ.	2009թ.
Ընդամենը պարտավորություններ	16,305,969	6,658,343
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	(4,165)	(6,642)
Զուտ պարտքը	16,301,804	6,651,701
Ընդամենը սեփական կապիտալ	2,897,285	2,986,183
Պարտքի և կապիտալի հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5.6	2.2

16 Պարտավորվածություններ

(ա) Գնումների գծով պարտավորվածություններ

Ընկերությունը պայմանագիր է կնքել և կատարել է կանխավճար աղացի գնման համար 2008թ-ին: Պայմանագրի ընդհանուր գինը կազմում է 44,849 հազար ԱՄՆ դոլար: 2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից պայմանագրի գծով կատարած կանխավճարը կազմում է 16,544 հազար ԱՄՆ դոլար (2009թ-ին՝ 9,674 հազար դրամ): Վճարումը պետք է կատարվի ամբողջությամբ և աղացը պետք է տրամադրվի Ընկերությանը մինչև 2011թ. վերջը:

(բ) Հանքի շահագործմանը վերաբերող պարտավորվածություններ

Լիցենզավորման պայմանագրի (տես՝ ծանոթագրություն 7) և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ համաձայնեցված բնապահպանական ծրագրերի համաձայն Ընկերությունը պարտավոր է՝

- ավարտել նախապատրաստական աշխատանքները և կատարել 320,000,000 ԱՄՆ դոլար գումարով ներդրումներ Թեղուտի հանքի շահագործման համար մինչև 2014թ. և այնուհետև սկսել հանքի շահագործումը,
- տնկել անտառներ հանքավայրի և ապագա գործարանի տարածքում կտրած ծառերի փոխարեն (տես՝ ծանոթագրություն 13):

17 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրություն իր բոլոր շենքերի և սարքավորումների համար, ինչպես նաև այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական գործերի, վարույթների և բողոքների կողմ: Դեկլարությունը գտնում է, որ ընդհանուր պարտավորությունը, եթե այդպիսին առաջանա նման վարույթների կամ բողոքների արդյունքում, էական ազդեցություն չի ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

(գ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման անսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկլարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

(դ) Շրջակա միջավայրի պահպանության

Շրջակա միջավայրի պահպանությունը կարգավորող օրենսդրությունը մշակման փուլում է Հայաստանում, և պետական մարմինների իրավասությունները շարունակաբար վերանայվում են: Ընկերությունը պարբերաբար գնահատում է իր պարտականությունները՝ համաձայն բնապահպանության գործող կանոնակարգերի: Պարտականությունները որոշելուց հետո, դրանք անմիջապես ճանաչվում են: Հնարավոր պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ գործող կանոնակարգերի, քաղաքացիական գործերի գծով դատական վարույթների կամ օրենսդրության փոփոխության հետևանքով, հնարավոր չէ

զնահատել, սակայն դրանք կարող են էական լինել: Ներկա օրենսդրական միջավայրի պայմաններում ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունը չունի էական պարտավորություններ շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված:

18 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Ընկերության մայր ընկերությունն է Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված «Արմենիան Քափրը Փրոգրամ» ՓԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական վերահսկող անձը պրն. Վալերի Մեջլումյանն է: Ընկերության մայր ընկերությունը ներկայացնում է հանրությանը մատչելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ ղեկավարության հետ

Ղեկավարության վարձատրություն

Տարվա ընթացքում հիմնական ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը:

հազ. դրամ	2010թ.	2009թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	3,014	1,080

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված անձանց հետ

Ստորև ներկայացված են Ընկերության գործարքներն այլ կապակցված կողմերի հետ:

(i) Այլ եկամուտ

հազ. դրամ	Գործարքի արժեքը 2010թ.	Գործարքի արժեքը 2009թ.	Մնացորդը 2010թ.	Մնացորդը 2009թ.
Մայր ընկերություն	5,011	768	4,569	577
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	8,659	2,968	83	-

(ii) Գնումներ

հազ. դրամ	Գործարքի արժեքը	Գործարքի արժեքը	Մնացորդը	Մնացորդը
	2010թ.	2009թ.	2010թ.	2009թ.
Հիմնական միջոցների գնումներ				
Մայր ընկերություն	53,080	4,970	3,476	1,816
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	78,503	8,560	2,023	-
Նյութերի գնումներ				
Մայր ընկերություն	89,217	14,792	28,096	5,492
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	96,997	14,172	20,714	3,186
Ստացված ծառայություններ և գործառնական վարձակալություն				
Մայր ընկերություն	104,152	74,076	39,321	44,946
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	452,960	200,248	44,567	5,379

(iii) Վարկեր

հազ. դրամ	Վարկի գումարը	Վարկի գումարը	Մնացորդը	Մնացորդը
	2010թ.	2009թ.	2010թ.	2009թ.
Ստացված վարկեր				
Մայր ընկերություն	9,452,020	1,920,300	15,918,123	6,423,820

Մայր ընկերությունից ստացված վարկի գծով կիրառվում է տարեկան 9% տոկոսադրույք, վարկը ենթակա է մարման 2011թ-ին:

հազ. դրամ	Վարկի գումարը	Վարկի գումարը
	2010թ.	2009թ.
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Մայր ընկերություն	930,282	460,356

2008թ. հունիսին «ՎՏԲ Բանկ» ԲԲԸ-ի հետ կնքված պայմանագրի և նախատեսվող նոր վարկային պայմանագրի համաձայն (տես՝ ծանոթագրություն 2(դ)) Ընկերության մայր ընկերությունը, միջանկյալ մայր ընկերությունները և վերջնական վերահսկող անձը պետք է երաշխավորեն Ընկերության կողմից վարկի մարումը: